ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXVIII. ČÍSLO 9 SEPTEMBER 2020

Napomínanie

Netradičné putovanie - Letné tábory - Ján Lendvai - Rozhovor s vladykom
Odvaha upozorniť - Kľúčom je láska - Cestami milosrdenstva - Akcia „R“

Denný detský tábor v Prievidzi, 10. - 14. augusta 2020

„Aj napomínať a byť napomínaný je vlastnosťou pravého priateľstva.“

(Marcus Tullius Cicero)

Čas uteká. Ani sme sa nenazdali a máme tu nové číslo nášho časopisu. Prázdniny sa skončili a my pokračujeme v našich každodenných úlohách, prácach a povinnostiach. Každý tam, kde má byť - či už v škole, v rodine, v práci, vo farnosti...

Držíme v rukách nové číslo, ktoré je zamerané na tému napomínanie. Na prvý pohľad je to nepríjemná téma, pretože málokto chce byť v živote napomínaný, upozorňovaný. No keď sa pozrieme na to, čo povedal Marcus Tullius Cicero („Aj napomínať a byť napomínaný je vlastnosťou pravého priateľstva.“), tak si môžeme všimnúť, že nie každé napomínanie je zlé. Ak to myslíme úprimne, zo srdca, tak, ako to myslel Ježiš, keď napomínal, uvedomíme si, že keď nás niekto napomína, tak to s nami myslí dobre, že mu na nás záleží a chce, aby sme sa posunuli ďalej, aby sme neopakovali chyby, ktorých sa už niekto dopustil.

No všetko má svoje hranice. Ak celý život iba napomíname, tiež to nie je dobre, aj keď chceme pre druhých len to najlepšie. Veď ani Ježiš nefungoval len na napomínaní, ale oveľa viac na vysvetľovaní, odpustení, porozumení a pochvale.

Tak sa aj my snažme nad sebou zamyslieť, keď budeme čítať články na nasledujúcich stranách. Nechajme si otvorené srdce, aby nás mohol napomenúť hlavne Ježiš - nech sa meníme a pripodobňujeme tomu Hlavnému, nech sme každou minútou nášho života stále lepšími a svätejšími. Veď koniec koncov, o to nám má ísť. Snažme sa hľadať skutočných priateľov, ktorí nás budú posúvať ďalej.

Dominik Kučera, kaplán

Tento rok sa putovalo netradične

V dňoch 15. – 16. augusta 2020 sa konala každoročná prievidzská púť k Nanebovzatej Panne Márii na Mariánskom vŕšku. Tento rok však kvôli epidémii Covid-19 prebiehala trochu netradične, keďže na vŕšku nebolo postavené pódium, veriaci sa rozptýlili na viaceré sväté omše v prievidzských kostoloch a aj večerný program bol v porovnaní s minulými rokmi výrazne skrátený.

Sobotné slávenie sa začalo o 16:30 h. vešperami vo farskom Kostole sv. Bartolomeja, odkiaľ sa následne veriaci v sprievode presunuli do Mariánskeho kostola na cintoríne, kde sa pomodlili ruženec a pripravili sa na pútnickú sv. omšu o 18:00. Spoločne ju slávili rímskokatolícky farár dp. Marek Sabol a o. Jozef Durkot, správca gréckokatolíckej farnosti, ktorý sa prítomným prihovoril v kázni.

O. Durkot upozornil, že vo Sv. písme sa udalosť nanebovzatia Panny Márie nikde nespomína. Táto dogma je založená na tradícii a liturgických textoch, kde bola zakotvená hlavne vo východných cirkvách. No v Písme sú tri osoby, o ktorých sa píše, že vstúpili do neba. Prvou je Kristus, ktorý sa osobitne predstavuje ako ten, kto aktívne, sám vystúpil do neba. Ešte predtým však Písmo hovorí o veľkom prorokovi Eliášovi, že bol vzatý do neba. Druhou takouto osobou bol Henoch, ktorý sa spomína v knihe Genezis.

Pri Henochovi Písmo zdôrazňuje, že chodil s Bohom. Jozef Durkot vyzdvihol a vysvetlil práve túto myšlienku. Chodiť s niekým je podľa neho o jednote. Táto jednota sa prejavuje v mieste a v čase. Miesto, na ktorom by sme sa mali zjednocovať s Bohom, nie je kostol, pútnické miesta či izba s krížom, ale naše srdce. Tam sme stále prítomní a tam sa máme neustále stretávať s Bohom. Druhým rozmerom jednoty spoločného chodenia je čas. Tým má byť pri chodení s Bohom každá aktuálna chvíľa – nie budúca alebo minulá, ale sústavné teraz. Chodenie s Bohom dáva človeku úplnú radosť, pokoj a svetlo, ktoré nedokážeme načerpať z tohto sveta. No chodenie s Bohom nám dáva možnosť prinášať takúto radosť do sveta. Tak, ako to robila Bohorodička. Chodenie s Bohom nás robí pripravenými na ten prerod, na vzatie do neba, každý jeden moment nášho života. Presne to hovorí Písmo o Eliášovi a Henochovi.

Po sv. omši sa pútnici pomodlili Akatist a následne sa pohrúžili do tichej adorácie Sviatosti oltárnej, neskôr moderovanej diakonom Martinom Mičkom a sprevádzanej zborom Nádej z farnosti Prievidza – Zapotôčky.

Počas slávnostnej nedeľnej sv. omše o 10:00 h. sa pútnikom prihovoril P. Marek Kotras SchP. Zdôraznil, že už od čias staroveku máme doložené presvedčenie a vieru ľudí v to, že Panna Mária bola vzatá aj s telom do neba. Napríklad keď sv. cisárovná Pulcheria žiadala pápeža o relikviu Panny Márie do novopostaveného kostola a odpovedal jej, že tejto jej žiadosti sa nedá vyhovieť. Hoci dogmu o Nanebovzatí Panny Márie vyhlásil Pius XII. v roku 1950, nikde na svete sa nehonosia tým, že majú relikvie Panny Márie alebo že majú hrob Panny Márie. Aj pre nás samých je to informácia, že keď sa skončí naše pozemské putovanie, dostaneme oslávené telo. Musí to však pre nás byť priorita. Pripomenul, že ak sa vydáme po ceste, ktorá sa volá Mária, tak vieme, že tá cesta s istotou vedie do neba.

Od 16:00 h. si veriaci v rámci Dňa otvorených dverí na fare mohli pozrieť doterajšiu prestavbu farskej budovy a plány na ďalšie práce. Kompletnú prehliadku s výkladom využilo viac ako 35 ľudí.

Mária Suríková

Bartolomejčatá si zaspievali aj v časoch pandémie

Po dlhej, takmer päťmesačnej odmlke sa Bartolomejčatá v nedeľu 2. augusta opäť stretli, aby sme sa presvedčili, že ani SARS-CoV-2 náš zbor nemôže zničiť. Naše nezvyčajné spievanie v období pandémie zachytáva aj spoločná fotografia.

Toto naše spievanie bolo zároveň akousi generálkou pred Mariánskou púťou. Napriek rôznym počiatočným pochybnostiam, kdesi na rozhraní medzi túžbou po speve a obavami *(Je vôbec zodpovedné spievať počas pandémie? Čo s rúškami? Bude vôbec púť? Príde dosť spevákov, aby sme to ako-tak zvládli?)* sa napokon opäť ukázalo, že Pán je najlepším organizátorom, keď mu plne dôverujeme a odovzdáme svoje talenty i čas.

Na púť nám navyše prišla aj pomoc v podobe klaviristu Peťa. Výsledkom bol skvelý nácvik v sobotu večer 15. augusta, počas ktorého ľudia ochotne a s nadšením dlho do noci nacvičovali, spolupracovali, skúšali viachlasné spevy, aranžmány. A samotné spievanie na druhý deň počas slávnostnej sv. omše v Mariánskom kostole sa tak stalo skutočnou oslavou!

O týždeň na to, v nedeľu 23.8., sme v predstihu oslávili naše meniny a svojím spevom chválili Pána počas sv. omše o 10:30 vo farskom kostole, deň pred sviatkom patróna našej farnosti a zboru, sv. Bartolomeja.

Tentokrát sme mali ďalšiu vzácnu posilu medzi hudobníkmi – nadaného huslistu Marka. Bol to opäť požehnaný čas. Sv. Bartolomej, oroduj za nás a ochraňuj nás, aby sme mohli i naďalej slúžiť Bohu a ľuďom svojimi talentami!

Veľká vďaka patrí v prvom rade Bohu, že neustále drží náš zbor vo svojich rukách. A vďaka každému členovi zboru, ktorý venoval svoj čas, aby sme spoločne spevom mohli vyjadriť túžbu po Pánovi. Presne tak, ako sme to zo srdca vyspievali i piesňou, ktorá spojila prežité dni:

„Pane, smädní sme po Tebe
Nech táto oslava naplní ulice,
chceme tancovať z lásky ku Tebe.
A všetko čo mám, dám na oltár,
svoj život nesiem pred Tvoju tvár“
(autor piesne: Timothy)

Text: Mária Šimurková
Foto: Marek Šimurka, Štefan Kollár

Všetci, čo máte v srdci túžbu využiť svoj talent (spevácky či hudobný) na Božiu oslavu - nebojte sa osloviť kohokoľvek z nášho zboru, príp. napíšte na mailovú adresu simurkova.maria@gmail.com. S radosťou vás privítame!

Dobre vidíme len srdcom – denný tábor

Po dvoch rokoch sme opäť zorganizovali v spolupráci s farnosťou Prievidza - Zapotôčky detský denný letný tábor. Tábora sa zúčastňovalo približne 40 - 45 detí z Prievidze a okolia a konal sa v dňoch 10. - 14. augusta.

Tento rok bola našou hlavnou témou myšlienka Antoine de Saint-Exupéryho (sprostredkovaná pánom kaplánom Dominikom): „Dobre vidíme len srdcom.“ Príbeh Malého princa nás sprevádzal celý týždeň v rôznych aktivitách. Program zahŕňal spoločné spoznávacie hry, výlet do banského skanzenu, tvorivé dielne, mestskú hru spojenú s opekačkou, športové a vodné aktivity.

Každý deň nás duchovným slovom sprevádzali pán kaplán Dominik Kučera a pán diakon Martin Mičko, či už v rámci rannej modlitby, alebo v príhovore na večernej omši.

Chcela by som poďakovať animátorom za ich kreativitu a energiu, ktorú nám do tábora priniesli, kňazom (a diakonovi Martinovi), že nás sprevádzali a pomáhali s organizáciou a v neposlednom rade patrí poďakovanie našej vedúcej Dominike Mihálovej a taktiež všetkým, ktorí prispeli k chodu tábora.

Mária Štefíčková

Skautský tábor

Aj toto leto viac ako 50 táborníkov spomedzi prievidzských skautov vymenilo pohodlie domovov za stany, karimatky a spacáky. Na prvé dva augustové týždne si postavili stanový tábor na obľúbenom táborisku pri Hornej Vsi, aby zažili množstvo dobrodružstiev v prírode.

Pre najmenšie včielky a vlčatá pripravili starší počas prvého týždňa sedem nezabudnuteľných táborových dní. V programe nechýbali súťaže, skautské hry, ale aj nočná stráž, skúška odvahy či táborový oheň. Zážitky si deti odnášali aj z výletu na Žarnov a z lezenia na skale Rígeľ. Bohu vďaka za krásne počasie.

Starší účastníci tábora ostávali na tábore aj počas druhého týždňa, počas ktorého sa venovali okrem iného aj skautským výzvam, ktoré nie sú ľahké a mladý človek sa pri nich musí prekonať alebo ísť na limity svojich schopností. „Tri orlie perá získali tí, ktorí dokázali 24 hodín mlčať, 24 hodín hladovať a 24 hodín stráviť v samote. Dvaja skauti zasa získali Biely štít za to, že počas 10 dní dodržiavali zásady skautského života charakterizované 10 zásadami ako napríklad priateľstvo, poctivosť či pracovitosť. Niektorí sa vydali na Výsadok, ktorý spočíva v tom, že dvojicu vysadíme okolo polnoci na neznámom mieste a má sa dostať do tábora pred východom slnka. Môže sa orientovať len podľa hviezd a značiek,“ vysvetľuje Igor Kevický zo skautského 14. zboru Prievidza.

Dve nedeľné sväté omše priamo v tábore skautom odslúžil Branislav Markovič, farár z Oslian, ktorý skautingu dlhé roky fandí a je priateľom viacerých starších skautov a skautiek z Prievidze. Tí ho prekvapili návrhom, aby po jednej zo svätých omší zložil skautský sľub a stal sa tak členom veľkej skautskej rodiny.

Pán farár túto ponuku veľmi rád prijal a v skautskom sľube prijal záväzok vynasnažiť sa zo všetkých síl plniť si povinnosti voči Bohu a vlasti, pomáhať svojím blížnym v každom čase a dodržiavať skautský zákon.

Alojz Vlčko

Pomôžme Libanonu

„Ani počas pätnástich rokov občianskej vojny sme nezažili také bleskurýchle zničenie po jednej explózii. Žiadny dom, žiadny obchod, žiadne zariadenie nebolo ušetrené," konštatuje sestra MarieJustine el Ostaová z Kongregácie maronitských rehoľných sestier Svätej rodiny a riaditeľka Socio-Medical Intercommunity Dispensary.

4. august 2020 - explózia
Výbuch v centre Bejrútu zabil vyše 150 ľudí, tisíce ľudí bolo zranených:

- strategické zásoby jedla na 3 mesiace zhoreli,
- kresťanská štvrť v Bejrúte je po výbuchu kompletne zničená,
- so zemou bolo zrovnaných 10 kostolov,
- 300 tisíc ľudí prišlo o strechu nad hlavou,
- zničené boli aj tri nemocnice vrátane Nemocnice svätého Juraja a Nemocnice Sestier svätého ruženca.

Štvrť chudobných
V Nabaa, známej štvrti chudobných vo východnom Bejrúte, žijú zmiešané spoločenstvá, predovšetkým kresťania vysídlení z libanonských hôr a ďalších častí krajiny počas občianskej vojny, ako aj mnohí zahraniční pracovníci (Sýrčania, Egypťania, Iračania, Srílančania, Filipínci, atď.). Všetci našli útočisko v malých a lacných nájomných domoch.

Zhoršením počasia môže dôjsť ku katastrofe
„Ošetrovňa je v troskách, takmer všetky jej okná sú rozbité, poškodené sú drevené, ba dokonca oceľové dvere. Stovky budov v blízkosti nášho centra boli tiež zasiahnuté výbuchom. Sú domovmi našich pacientov a chudobných ľudí, ktorí sem prichádzajú žiadať o lekársku pomoc, potraviny či oblečenie. S ohľadom na súčasnú hospodársku a finančnú krízu v krajine si nemôžu dovoliť opraviť ani rozbité výplne na oknách a dverách. Vďaka Bohu je teraz počasie dobré, no o niekoľko mesiacov začne pršať a dôjde ku katastrofe. Títo ľudia naliehavo potrebujú podporu, pretože sami si nedokážu pomôcť s potrebnými opravami – nemajú peniaze, prácu ani potraviny," vysvetľuje ich ťažkú situáciu sestra Marie Justine.

Pomoc ACN
Špeciálna komisia ACN schválila projekt pomoci. Už v pondelok 10. augusta 2020 odoslali 55 000 € na potravinové balíčky. V nasledujúcich týždňoch sa bude pripravovať ďalšia fáza - projekty na systematickú pomoc, aby sa rodiny v Bejrúte mohli vrátiť k normálnemu životu. Budú nasledovať najmä rekonštrukcie domov, ale aj pastoračná a psychologická pomoc, zdravotná starostlivosť a podobne.

Ako môžeme my pomôcť
Ak by ste aj vy chceli pomôcť ťažko skúšaným rodinám v Bejrúte, môžete svoj milodar vložiť do obálky s označením „misie" a odovzdať v sakristii farského kostola, alebo svoj finančný dar zašlite priamo na účet ACN (Pápežskej nadácie Pomoc trpiacej cirkvi) cez web stránku: acnslovensko.sk. Samozrejme, rodinám v Libanone pomôžete aj vašimi modlitbami. Oni sú skúšaní vo viere, my sme skúšaní v láske.

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií

Hrob Jána Lendvaia už má dôstojnú podobu

Donedávna zanedbaný hrob významného učenca, piaristu a kandidáta na Nobelovu cenu Jána Lušňáka-Lendvaia má konečne dôstojnú podobu. Práce na ňom boli dokončené počas tohto leta. Financovala ich rehoľa piaristov, ktorá ich vo svojom rozpočte mala zaradené už dlhší čas. Na obnove však záležalo aj Klubu priateľov histórie Prievidze.

Členovia tohto klubu na svojich stretnutiach opakovane hovorievali o učencovi z prelomu 19. a 20. storočia, ktorý síce do nášho mesta prišiel až v závere svojho života, zato na iných miestach zanechal výraznú stopu. Tento rodák z kysuckej Ošťadnice (narodil sa 19. októbra 1881) pochádzal z chudobnej lesníckej rodiny, no vďaka svojmu nadaniu a usilovnému štúdiu sa vypracoval na významného vedca vtedajšej doby.

Študoval v Žiline, Ružomberku, Kecskeméte (tu vstúpil do rehole piaristov), na univerzite v Kluži a neskôr i v Budapešti. Ako bohoslovec uverejňoval v českých časopisoch články z hospodárskej botaniky. Musel sa však skrývať za pseudonym Lendvai, ktorý mu zostal natrvalo. Vyštudoval teológiu, prírodné vedy a zemepis a získal tri doktoráty – z teológie, filozofie a prírodných vied. Ovládal maďarčinu, nemčinu, latinčinu, taliančinu aj angličtinu. V roku 1905 bol v reholi piaristov vysvätený za kňaza.

Pôsobil na viacerých miestach, napríklad v Temešvári, kde mu moderné laboratórium dovoľovalo venovať sa odborným výskumom v oblasti bakteriológie, fyziológie a anatómie. Skonštruoval viaceré prístroje, z ktorých štyri boli aj patentované. Bol tiež literárne činný.

V Debrecíne prednášal na poľnohospodárskej akadémii a lekárskej fakulte tamojšej univerzity. Zaoberal sa výskumom v oblasti ultramikroskopie - a to i za cenu svojho stále sa zhoršujúceho zraku. Výsledky publikoval v nemeckých či maďarských

Pôvodný hrob z roku 1931

Hrob po rekonštrukcii v roku 2020

odborných časopisoch. Venoval sa tiež didaktike prírodných vied. Celkovo mu knižne vyšlo 28 vedeckých prác a 11 učebníc.
Po vzniku Československa sa Ján Lendvai vrátil na Slovensko, aby svoje schopnosti využil v prospech vlasti. Istý čas pôsobil v Štátnom výskumnom ústave v Bratislave, no kvôli stále sa zhoršujúcemu zraku odišiel na rodné Kysuce a venoval sa hospodáreniu na otcovskom gazdovstve, literárnej tvorbe a prekladu svojich odborných článkov do slovenčiny. V roku 1929 sa stal riaditeľom reálneho gymnázia v Kláštore pod Znievom. Odtiaľ sa už s podlomeným zdravím na jar v roku 1931 presunul do Prievidze, kde sa stal magistrom noviciátu novozaloženej Slovenskej piaristickej provincie. Zanedlho - 19. augusta 1931 - v Prievidzi zomrel.
Vo výročnej správe gymnázia v Kláštore pod Znievom zo školského roku 1931 – 1932 sa o Jánovi Lendvaiovi píše: „Bol predovšetkým človekom vedy, ktorej obetoval i svoje zdravie; bol skvelým učiteľom, ktorý štedrou rukou vedel rozdávať svojim žiakom bohaté dary zo zásob svojich rozsiahlych vedomostí; bol dobrým a láskavým vychovávateľom, ktorý vážne chápal svoje zodpovedné povolanie; bol vzorného života kňazom, ktorý harmonicky spojoval v sebe vlastnosti hĺbavého učenca s horlivosťou rigorózneho kňaza, a bol predovšetkým vzácnym človekom a uvedomelým hrdým Slovákom, ktorého musel každý ctiť a milovať.“
Hrob tohto výnimočného učenca sa nachádza neďaleko Mariánskeho kostola na prievidzskom cintoríne. Pri jeho hľadaní vám môže pomôcť i tabuľa s prehľadom osobností pochovaných na cintoríne nachádzajúca sa pri jednej zo vstupnej brán. V odborných článkoch je Ján Lendvai považovaný za vedca svetového formátu. Miesto jeho posledného odpočinku nadobudlo vďaka reholi piaristov i Klubu priateľov histórie Prievidze po dlhom čase tomu zodpovedajúci vzhľad.

Text: Petra Humajová
Foto: Petra Humajová a Štefan Kollár

Oznamy

Záujemcovia o prijatie sviatosti birmovania alebo o katechumenát sa môžu prihlásiť na prípravu na farskom úrade alebo v sakristii farského kostola do **6. septembra 2020.**

Prvé sväté prijímanie prijmú deti vo farskom kostole v nedeľu **27. septembra 2020** počas svätých omší o 9:00 a 11:00. Predchádzať mu budú dva nácviky – 17. septembra a 24. septembra (prvá skupina vždy o 17:15 a druhá o 18:00) a prijatie sviatosti zmierenia v sobotu 26. septembra o 9:00 (prvá skupina) a 10:00 (druhá skupina).
Prvé sväté prijímanie bude **u piaristov v nedeľu 4. októbra 2020** o 10:00.

Poďakovanie za dotáciu mestu Prievidza

Charita – dom sv. Vincenta úprimne ďakuje mestu Prievidza za dotáciu vo výške 9 000 eur, ktorá bola poskytnutá z rozpočtu mesta v roku 2020 na činnosť nízkoprahového denného centra na Košovskej ceste č. 19, na úhradu časti prevádzkových nákladov za energie (plyn, voda, elektrika) a nákup základných potravín.

Priestor na oslavu Boha

Drahí priatelia, keď si zhrnieme, kde sa nachádzame v našom popisovaní východného obradu – gréckokatolíckej cirkvi -, tak sme sa zľahka oboznámili s históriou, typom liturgií, venovali sme sa aj Veľkému pôstu i postojom a gestám – reči tela pri slávení. Naposledy sme obliekli do bohoslužobných rúch diakona, kňaza a biskupa. Ešte nám chýba k sláveniu jedno… Miesto oslavy.

Náročky píšem „oslavy“, lebo vo východnej tradícii je liturgia tou najvyššou slávnosťou, oslavou, kráľovskou hostinou. (To nás opäť môže vrátiť k lepšiemu pochopeniu aliturgických dní počas Veľkého pôstu, o ktorých sme hovorili.)

Východný chrám

Východný chrám by mal byť vždy orientovaný na východ – tak, aby veriaci a aj kňaz hľadeli pri liturgiách na východ. Je to jednak na základe predpisov Apoštolských konštitúcií, ale aj na základe symboliky: z Východu nás osvietilo jasné slnko – Kristus, náš Boh.

V Písme má východ tiež prioritné postavenie: *„Potom Pán, Boh, vysadil na východe v Edene raj a tam umiestnil človeka, ktorého utvoril.”* (Gen 2, 8) Veriaci akoby hľadeli späť do svojej domoviny v túžbe vrátiť sa.

Mojžišov stánok zjavenia mal záves a zľutovnicu obrátenú na východ. V Šalamúnovom chráme Pánova brána bola obrátená na východ (Ez 44, 1). Nakoniec Pán pribitý na kríž sa pozeral na západ, a tak my pred ním padáme na kolená, obracajúc sa smerom k nemu. A sám Pán povedal: *„Lebo ako blesk vzíde na východe a vidno ho až po západ, taký bude aj príchod Syna človeka.”* (Mt 24, 27)

Táto bohatá a očarujúca interpretácia vysvetľuje aj dôvod, pre ktorý sa nielen ľud pri liturgiách, ale aj ten, čo predsedá liturgickému sláveniu, modlí obrátený na východ. Nie je teda správne hovoriť, že kňaz sa modlí chrbtom k ľudu, ale že sa modlí tvárou na východ spolu s ľudom a ako jeden z nich aj on hľadí na východ. Stojí na čele zástupu ako dobrý pastier a kráča pred stádom, ktoré mu bolo zverené.

Vnútorné rozdelenie chrámu

Vo východných cirkvách sa posvätný priestor delí zvyčajne na tri navzájom spojené časti:

a) Predsieň – predchrám. Vo vonkajšej predsieni bolo umývadlo s vodou (nie svätenou), aby si veriaci pred vstupom umyli ruky - symbol očisťovania srdca. Svätý Ján Zlatoústy o tom hovorí: *„Pred chrámom, t.j. práve vo vonkajšej predsieni stojí sud s vodou preto, aby kresťania pri modlitbe mohli pozdvihnúť čisté ruky k Bohu.“* Vo vnútornej predsieni bol zvyčajne obraz Adama a Evy, aby vzýval veriacich k pokániu. Toto rozdelenie predsení na vnútornú a vonkajšiu sa prakticky pri stavbách už nezachováva. Používanie svätenej vody prišlo z latinskej cirkvi.

b) Loď – chrám veriacich. Je to miesto, kde sa veriaci zhromažďujú k bohoslužbe. Apoštolské konštitúcie spomínajú Cirkev ako Noemov koráb alebo ako čln sv. Petra. Zobrazuje Zem a na nej žijúcich kresťanov ako Cirkev putujúcu, plaviacu sa do zasľúbenej zeme. Pri zvolaní diakona (kňaza) *„Dvere, dvere! Premúdrosť vnímajme!“* počas liturgie pred vyznaním viery všetci nepokrstení museli opustiť loď chrámu a dvere sa za nimi zavreli.

c) Svätyňa - je od lode oddelená ikonostasom, pretože je to najsvätejšie miesto. V nej sa v strede nachádza prestol (oltár), naľavo žertvenik (obetný stôl na prípravu proskomídie – čiže na prípravu obetných darov), napravo oblečnik (stôl, pri ktorom sa kňaz oblieka do bo-

hoslužobných rúch), sidališče (stolce pre kňazov) a apsida - polkruhový výklenok, v ktorom je biskupský stolec (inak volaný aj sedes alebo horný prestol). Svätyňa predstavuje nebo, oslávenú Cirkev, miesto, kde všetci veriaci hľadia ako na svoj domov. Je bohato zdobená ikonami. Iba tí, ktorým bola zverená posvätná služba, tam môžu vojsť, aby konali posvätné obrady. Prakticky to znamená, že do svätyne by mali vstupovať len subdiakoni, diakoni, kňazi a biskupi.

Nabudúce si niečo povieme o najimpozantnejšej časti byzantského chrámu - o ikonostase. Potom už prejdeme k popisu liturgie.

Jozef Durkot, gréckokatolícky farár

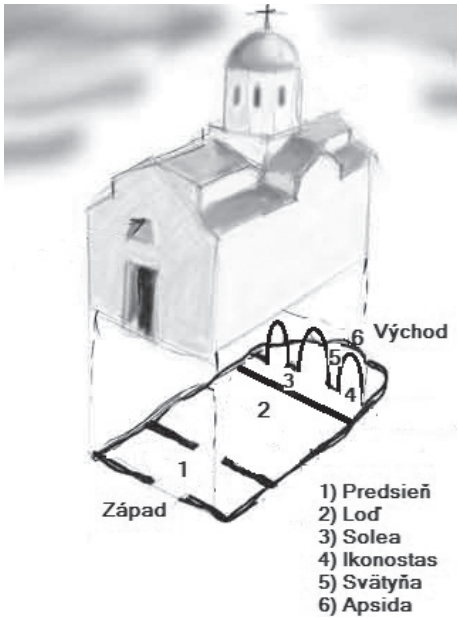

Sväté omše v Prievidzi - normálny režim

Kostol	Pondelok až piatok	Sobota	Nedeľa a prikázaný sviatok v deň voľna	Prikázaný sviatok v pracovný deň
Farský Kostol sv. Bartolomeja Prievidza - mesto, Pribinovo námestie, www.farapd.sk	**12:00** **16:30**	**06:00** **16:30**	**07:30** **09:00** **10:30** **18:00**	**06:00** **12:00** **16:30**
Kostol Najsvätejšej Trojice Kláštor piaristov, Námestie piaristov, www.piaristi.sk	**06:30** **18:30**	**07:30** **18:30**	**07:00** **09:30** **11:00**	**06:30** **18:30**
Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux Zapotôčky, Ul. J. Fándlyho, www.zapotocky.sk	**07:00** (UT, ŠT, PIA) **17:30**	**08:00** **17:30**	**08:00** **10:00** **večpery 18:30** **19:00**	**07:00** **17:30** **19:00**
Kostol Nanebovzatia Panny Márie Mariánska ul., cintorín	gr. kat. liturgie podľa oznamov	**15:00** liturgia gr. kat. **16:00** večiereň gr. kat.	**09:00** rím. kat. **10:30** gr. kat.	**15:30** gr. kat. **17:00** rím. kat.

Prvopiatkový týždeň: Kostol sv. Bartolomeja (farský) - štvrtok - 6:00, piatok - 6:00.

Jednotlivé časy sv. omší počas prikázaných sviatkov je potrebné si z dôvodu prípadných zmien vždy overiť aj v aktuálnych oznamoch.

Napomenutie musí sprevádzať láska

V nedeľu 26. júla 2020 zavítal na odpustovú slávnosť do Prievidze gréckokatolícky biskup, vladyka Peter Rusnák. Naša redakcia nepremeškala možnosť položiť mu pri tejto príležitosti pár otázok. V odpovediach na ne nám predstavil nielen Bratislavskú eparchiu, ktorá mu je zverená, ale i svoj pohľad na tému tohto čísla – na napomínanie.

▪ **Ak by ste mali predstaviť vašu Bratislavskú eparchiu neznalému človeku, ako by ste ju popísali? V čom je iná ako eparchie na východnom Slovensku, Košická a Prešovská?**

V krátkosti: Je najväčšia rozlohou a najmenšia počtom veriacich a farností. Rozprestiera sa od našich západných hraníc s Českom a Rakúskom až po Poprad (na Považí) a Šumiac, Telgárt (na Pohroní). Skladá sa z malých farností najmä v mestách, do ktorých vplyvom domácej migrácie prišli gréckokatolíci z východného Slovenska za prácou alebo na štúdiá: Bratislava – Mesto, Bratislava - Petržalka, Trnava, Piešťany, Nové Mesto nad Váhom, Martin, Žilina, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Prievidza, Žiar nad Hronom, Banská Bystrica, Zvolen, Nitra, Komárno. Dúfam, že som na niekoho nezabudol, ak... prosím o odpustenie. Naše východoslovenské eparchie Prešov a Košice sú v prvom rade oveľa početnejšie čo do veriacich, kňazov, farností i materiálneho zabezpečenia. Naša eparchia zasa ťaží z toho, že naše farnosti sú viac-menej spoločenstvá, kde majú ľudia k sebe veľmi blízko a navzájom sa poznajú.

▪ **Čo vám príde na myseľ, keď sa povie Prievidza alebo farnosť Prievidza?**

Ešte zo školských lavíc: Nádherná príroda, banícky kraj, výborný basketbal, neďaleké Bojnice, lyžovanie na Kľaku... No priznávam, nie je toho veľa. V posledných časoch u mňa Prievidza zarezonovala baníckym nešťastím, ktoré ma hlboko zarmútilo. V duchu sme boli všetci s obeťami i pozostalými. V súčasnosti je tu životaschopné farské spoločenstvo,

ktoré bolo dlhé roky obsluhované farnosťou Trenčín. Teraz však už má svojho farára, a tak dúfam, že bude rásť v láske, jednote a svedectve o Kristovi. Nesmiem zabudnúť aj na láskavosť otca biskupa i miestnych otcov duchovných, že nám umožnili sláviť sväté liturgie i sviatosti v nádhernom a starobylom Kostole Nanebovzatia Panny Márie.

▪ **Témou septembrového čísla časopisu Bartolomej je „napomínanie“. Spomeniete si na niektoré napomenutie vo vašom živote, ktoré ste dostali a aj by ste sa oň podelili s čitateľmi? Napomenutie, ktoré vám dalo veľa do života?**

Viete, ako to je - keď je človek mladý, tak jedným uchom dnu a druhým von. A teraz? No kto už by si dovolil napomínať biskupa ☺. Ale vážne. Vždy som sa snažil počúvať výhrady na svoju adresu a niečo z nich vyťažiť. Najmä jedno, ale to ani nebolo napomenutie, len rada, ktorá ma sprevádza celý život. Môj otec mi raz povedal: „Nezabudni, že aj keby si sa v živote nejako zamotal, Boh je stále pri tebe.“ To si veľmi cením a nesiem v srdci.

▪ **Napomenuli ste vy niekedy tak, že ste boli Bohu vďační, že ste to mohli urobiť?**

Kňaz i biskup je denno-denne postavený do situácie, že musí napomínať. A verte, že to nie je niečo príjemné. Ale je to aj povinnosť nemlčať. Biblia je v podstate výzvou k obráteniu k Božej láske, čo je vlastne len iná forma napomenutia. Najkrajšou odmenou pre biskupa, kňaza (ale aj rodiča alebo učiteľa) je, keď za ním príde po čase nejaký človek a povie: „Otče vy ste mi kedysi povedali toto a toto... a mali ste pravdu.“ Vtedy vzdávam chválu Bohu – Duchu Svätému, že v tom človekovi trpezlivo pôsobil. A ja vzápätí zabúdam, lebo viem, že to nebola moja zásluha, iba ma Boh použil. Aj za to mu vďaka!

▪ **Čo má byť podľa vás súčasťou každého napomínania? Bez čoho napomínanie nemôže správne fungovať?**

„Ja som o vás, bratia moji, presvedčený, že aj vy ste plní dobroty, naplnení všetkým poznaním, takže sa môžete aj vzájomne napomínať.“ (Rim 15,14) Ako vidíme, svätý Pavol stanovuje dve podmienky: *dobrota a poznanie*. A keďže nie sme *plní dobroty* a nemáme *všetko poznanie* – tak: opatrnosť, opatrnosť, opatrnosť... A nad tým všetkým nech je láska, ktorá nezraňuje, ale pozýva. Tak ako Ježiš Kristus. Jeho jazykom k nám je v prvom rade ponuka a pozvanie! Nech je pochválený na veky!

Za odpovede ďakuje

Text: Žofia Hakošová
Foto: Štefan Kollár

Odpustová slávnosť 26. júla 2020 v Mariánskom kostole v Prievidzi

*Vladyka **Peter Rusnák** (* 6. september 1950, Humenné) je gréckokatolícky biskup, prvý bratislavský eparcha. Za kňaza bol vysvätený 16. júna 1987 v Prešove. Potom pôsobil v pastorácii ako kaplán a neskôr farár. Od roku 1990 bol spirituálom v gréckokatolíckom seminári v Prešove, kde do roku 2003 vyučoval pastorálnu teológiu a homiletiku. V rokoch 1995 – 1998 bol biskupským vikárom a kancelárom eparchiálnej kúrie v Prešove. Od roku 1998 bol farárom v Bardejove a od roku 2003 v Bratislave. Pápež Benedikt XVI. ho menoval 30. januára 2008 za prvého bratislavského eparchu a 16. februára 2008 prijal biskupskú vysviacku z rúk Jozefa kardinála Tomka. Do služby bratislavského eparchu bol uvedený 9. marca 2008. V Konferencii biskupov Slovenska je vladyka Peter Rusnák na čele Rady pre laické a apoštolské hnutia a je v sociálnej subkomisii teologickej komisie.*

(Zdroj: www.sk.wikipedia.org)

Keď sa brat prehreší proti tebe...

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Keď sa tvoj brat prehreší proti tebe, choď a napomeň ho medzi štyrmi očami. Ak ťa počúvne, získal si svojho brata. Ak ťa nepočúvne, priber si ešte jedného alebo dvoch, aby bola každá výpoveď potvrdená ústami dvoch alebo troch svedkov. Keby ani ich nepočúvol, povedz to cirkvi. A keby ani cirkev nechcel poslúchnuť, nech ti je ako pohan a mýtnik.

Nesúďte!

Zo Svätého písma môžeme vyčítať, že Pán Ježiš nás v ňom stavia pred istý problém. Na jednej strane nám dôrazne prikazuje „Nesúďte!“, na strane druhej od nás žiada, aby sme človeka, ktorý urobí niečo zlé, napomenuli.

Prvý zo skutkov duchovného milosrdenstva je napomínanie hriešnikov. Je to vyjadrenie záujmu o duchovné blaho človeka, ktorý blúdi, ktorý robí chyby, ale zároveň je to konanie v prospech celej spoločnosti. Nikto nemôže byť ľahostajný voči zlu, lebo ľahostajnosť – alebo ešte horšie – súhlas či stotožnenie sa s hriechom, poukazuje na nedostatok lásky voči blížnemu alebo tiež vyjadruje spoluúčasť na tomto hriechu.

Najčastejšou formou pomoci, akú môžeme preukázať človekovi, ktorý hreší, je bratské napomenutie, čo, samozrejme, nie je ľahké a vyžaduje si veľkú opatrnosť. Samotný Kristus povzbudzoval svojich učeníkov k tomu, aby reagovali, keď budú vidieť zlo. „Keď sa tvoj brat prehreší proti tebe...“

Prečo Kristus tak silne zaväzuje k tomu, aby človek nesúhlasil s hriechom? Dôvodov môže byť viac. Kristus miluje hriešnika, chce pre neho dobro a chce ho spasiť. Pred Bohom sme navzájom za seba zodpovední. V žiadnom prípade nemôžeme egoisticky myslieť len na seba, len na to, aby sme my boli spasení. Keď žijeme v rodine, v susedstve, uprostred osôb, na ktorých nám záleží, túžime po ich dobre. Ak vidíme, že ich ohrozuje nejaké nebezpečenstvo, varujeme ich a ponáhľame sa im pomôcť.

Slovo napomenutia

Napomínanie hriešnikov nie je nič iné ako varovanie pred najväčším nebezpečenstvom – hriechom. Je to preukázanie pomoci v duchovnej oblasti. Slovo bratského napomenutia, hoci často je ťažké prijať ho (alebo ho prijímame veľmi neochotne), môže priniesť - a neraz aj prináša - pozitívny efekt. Dobré slovo veľmi často pomáha „vytriezvieť“ a dokáže zastaviť pred spáchaním hriechu. Toto môže prispieť aj k tomu, že sa posilní hlas svedomia, ktoré vie zahanbiť a zároveň povzbudiť k obráteniu.

Bratské napomenutie je prejavom lásky v tom najpravejšom zmysle, lebo privádza hriešnika opäť k Božej láske. Sv. Pavol predkladá vzájomnú lásku ako jedinú a základnú povinnosť voči bratom: „Nebuďte nikomu nič dlžní, okrem toho, aby ste sa navzájom milovali: veď kto miluje blížneho, vyplnil zákon“ (Rim 13, 8). Ak má byť napomenutie prejavom lásky, treba ho aj konať s láskou.

Nekonečný záujem Boha o nás

Inštrukciám, ako sa starať o brata, ktorý sa prehrešuje, predchádza u Matúša úryvok, v ktorom Ježiš poukazuje na nekonečný záujem Boha o každého človeka: „Tak ani váš Otec, ktorý je na nebesiach, nechce, aby zahynul čo len jediný z týchto maličkých.“ (Mt 18, 14)

Pre Boha má každý nesmiernu hodnotu. On nezabúda na nikoho a v žiadnej situácii, nikto nestráca Božiu lásku a pomoc, lebo Boh ju ničím nepodmieňuje. Ako pastier nezanechá zblúdenú ovečku, ale ide ju hľadať, tak ani Boh nikoho neopúšťa.

Ak Boh prejavuje takúto starostlivosť o nás, kresťan nikdy nemôže povedať o blížnom „o neho sa nezaujímam“, „do neho ma nič“. Naopak, máme sa ujímať práve stratených bratov. Nesmie nás brzdiť strach zamiešať sa do vecí druhých, tým menej lenivosť a ľudské ohľady. Avšak dôvodom nesmie byť chuť kritizovať, podozrievať, dávať pocítiť svoju moc a túžba vyznieť ako spravodlivý.

Ako na to?

Žijeme v atmosfére individualizmu, keď druhí berú napomínanie ako zasahovanie do svojej slobody, na ktorú sme až chorobne precitlivení. Ale nenapomenúť blížneho znamená nechať ho, aby škodil sebe i ostatným. Ako teda postupovať? Ježišove zásady možno doplniť niekoľkými praktickými skúsenosťami:

Dbať na diskrétnosť. Aj Peter vzal Ježiša bokom od učeníkov. Treba predísť, aby druhý nebral výčitku ako útok na svoju osobu, ale „pripomienku z boku“. „Medzi štyrmi očami“ znamená diskrétnosť, ale aj osobný záujem - prijatie toho druhého ako osoby, na ktorej nám záleží.

Napomenutie a dôvody napomínania napísať. Delikátne veci je lepšie vyjadriť písomne. Pri verbálnom prejave obyčajne hneď nastupujú emócie a okamžité reakcie, text si môže dotyčný opakovane prečítať a obyčajne až s odstupom času i nadhľadom dokáže pokojne rozlíšiť, čo sme mu vlastne chceli povedať.

Používať minulý čas. Osožné je s napomínaním počkať aj kvôli oslobodeniu sa od vlastných emócií. Okrem toho ak sa o chybe vyjadrujeme v minulom čase, už je akoby menej aktuálna a dotyčný naše argumenty oveľa ľahšie prijme.

Hovoriť pre dobro druhého a to mu dať aj pocítiť. Neventilovať svoj hnev, nerobiť sa spravodlivým, nechcieť to druhému „natrieť“, najmä ak sa argumenty v nás dlho hromadia. Sv. Augustín radí: „Keď mlčíš, mlč z lásky! Keď hovoríš, hovor z lásky! Korene lásky sú v tvojom vnútri.“ Kniha Prísloví uvádza, že brat, ktorému brat pomáha, je ako opevnené mesto. Najmä ak sa chceme vyvarovať chýb, nutne potrebujeme aj pohľad druhého.

Ak si niečo nedokázal povedať bratovi, nehovor ani iným; zlo tak neodstrániš, ale rozmnožíš. Avšak zostať ticho je len falošné dobro a skôr sebecká túžba nevyznieť nepríjemne. Zlo sa tým neodstraňuje, ale rastie, zakaľuje vzťahy a samotné upozornenie a náprava je čoraz ťažšia. Duchovní otcovia radia prípadne poprosiť o napomenutie niekoho skúseného. Jozef Volokolamský hovorí: „Nech napomínajú len tí, ktorí to vedia. Lekár, ktorý operuje žeravým železom, musí veľmi dobre vedieť, kam ho priložiť a kam nie. Inak miesto toho, aby rany vyliečil, narobí nové.“

Text: Miroslav Turanský
Foto: Alžbeta Raabová

Bibliografia:
Katechézy farnosti Narodenia sv. Jána Krstiteľa v Pavlovciach nad Uhom;
M. Gavenda: V sile Slova, DON BOSCO, 2014

Napomenutie bez slov

„A toto sa im stalo ako predobraz a bolo napísané ako napomenutie pre nás, ktorých zastihol koniec vekov.“ (1 Kor 10,11)

V poslednom období som si s prekvapením uvedomila jednu vec. Už niekoľko rokov som si niesla v srdci jedno zranenie. Skoro nikomu som o ňom nehovorila, snažila som sa ho ignorovať, potláčať, ale ono aj tak ovplyvňovalo veľa vecí týkajúcich sa zranenej oblasti.
Ako to už býva, mala som veľa otázok, na ktoré sa len ťažko hľadajú uspokojivé odpovede. Prečo? Prečo práve ja? Aký to má zmysel? Atď... Aj keď som ich nahlas nevyriekla, v slabej chvíli sa objavili.
Až pred pár dňami som mala možnosť poodhaliť kúsok z tohto tajomstva. Aj keď to bolo pre mňa ťažké, vyznala som ho v prostredí, kde vzniklo. Možno to bol len malý krok, ale aj on mohol pootvoriť dvere ku slobode, úprimnosti a otvorenosti pre iných. A toto dalo zrazu zmysel aj tomu, čo som prežila.
Čo vlastne chcem týmto príbehom povedať? Aj naše nesenie bolesti môže ľudí posúvať. Môže sa stať akýmsi druhom nemého napomenutia naplneného autentickosťou, ktorá dokáže otvárať a premieňať srdcia.

Katarína Šimkovičová - 4x o napomínaní

Nebojme sa ozvať

„Ale ak ty upozorníš spravodlivého aby nehrešil a on nezhreší, určite bude žiť, lebo prijal napomenutie a ty si si zachránil dušu.“(Ez 3,21)

Nesieme zodpovednosť. Prostredníctvom Svätého písma a Cirkvi nám Pán dal návod, ako rozlišovať medzi dobrom a zlom. Tento dar však v sebe skrýva aj povinnosti a zodpovednosť. Sme vyslaní do tohto sveta, aby sme hovorili o Božej láske, o tom, čo všetko pre nás vykonal, ale taktiež aby sme aj učili. S láskou a trpezlivo pomáhali odhaľovať aj ďalším ľuďom, v čom spočíva pravda a ako sa ju Zlý snažiť pozmeniť alebo úplne prekrútiť.
Mne samej sa táto zodpovednosť mnohokrát veľmi ťažko prijíma. Bojím sa, že by som toho človeka mohla zraniť alebo stratiť. Vyhováram sa, že veď nech mu to povie niekto iný, že ja nie som ten správny človek. Možno áno. A možno to niekedy som práve ja, čo sa mám ozvať, keď vidím, že niekto koná nesprávne.
Prosme teda Ducha Svätého, aby nám bol On svetlom, viedol nás a v prípade potreby dal aj odvahu ozvať sa a napomenúť.

Kľúčom je láska

„Ježiš hneď vystrel ruku, zachytil ho a povedal mu: ‚Maloverný, prečo si pochyboval?'“ (Mt 14,31)

Aj vám sa už niekedy stalo, že ste sa pokúsili tieto slová privlastniť? Alebo ste sa ani nesnažili a oni vo vás zostali rezonovať? Skúšali ste si predstaviť, akým asi tónom to Ježiš Petrovi povedal?
Počas dlhého obdobia, keď som sa dostala k tejto alebo podobnej pasáži, kde sa apoštoli povedzme že nesprávali práve najlepšie alebo najbystrejšie a Ježiš ich napomínal, som mala v sebe skoro až strach. Moja fantázia mi ponúkala skreslené obrazy plné Božieho hnevu a sklamania z nás ako ľudí.
Asi pred mesiacom som sa svojím spôsobom vedome dostala do stavu, ktorý nebol veľmi dobrý. V tých chvíľach sa ma jeden môj priateľ spýtal, že prečo. Prekvapilo ma, že z tejto otázky a následného napomenutia som necítila ani hnev, ani sklamanie, len starosť.
A tak keď som po tejto skúsenosti opäť počula tento úryvok, zrazu mi v ušiach zneli Ježišove slová plné lásky a starosti o mňa. Lásky, ktorá mi chce iba dobre. A je to práve láska, ktorá by mala stáť za každým naším napomenutím. Lebo ona je tým kľúčom, ktorý otvára srdcia a pripravuje ich na prijatie pravdy.

4x o napomínaní - Katarína Šimkovičová

Aj zrkadlo treba niekedy vyleštiť

„Pokrytec, vyhoď najprv brvno zo svojho oka! Potom budeš vidieť a budeš môcť vybrať smietku z oka svojho brata.“ (Mt 7,5)

Ako často a radi posudzujeme druhých ľudí! Myslíme si, že poznáme ich situácie. Že vieme o všetkých okolnostiach, ktoré ich viedli k danému kroku. Že mi by sme sa na ich mieste zachovali inak. Lepšie, správne. A tým sa automaticky staviame do roly sudcu, výchovného poradcu, odborníka na všetko, učiteľa spravodlivosti.
Vieme však naozaj všetko? Vieme napríklad, čo nás samých vedie ku takýmto postojom? Vieme sa pozrieť na seba do zrkadla a skontrolovať, či nám náhodou z oka netrčí brvno pýchy, odsudzovania, závisti a pokrytectva? Dokážeme si to priznať a prípadne niekomu dovoliť, aby nám ho vytiahol?
Je to výzva pre každého z nás. Byť zrkadlom pre druhých, ale taktiež dovoliť, aby nás niekto vyleštil a bol zrkadlom pre nás. Tak nám Pán Boh pomáhaj.

Upozorniť niekoho si vyžaduje odvahu

Nejako nedokážem nájsť inšpiráciu na tému Napomínanie. Vždy učím ľudí, že vzťah je ako most a my máme zodpovednosť za tú časť, ktorá vedie od nás do stredu. Za ďalšiu polovicu zodpovedá druhá strana vo vzťahu.

Musíme si uvedomiť, že aj druhý človek nesie určitú zodpovednosť a nemáme sa snažiť robiť vo vzťahu veci aj za neho. Tak sa totiž vytvorí len „pseudovzťah“, v ktorom je v podstate iba jeden človek - ten aktívny. Ten pasívny buď využíva výhody toho vzťahu, ak mu je to príjemné, alebo sa len prizerá, no zbabelo sa k situácii nevyjadruje a nechá druhého zbytočne investovať svoj čas a energiu do niečoho, čo nemá perspektívu.

Napomenutie ako upozornenie

Napomínanie mi pripadá ako niečo, čo zasahuje do tej časti, za ktorú má zodpovednosť druhá osoba. Nemôžem sa zbaviť obrazu, ako stojí bezbranný školáčik so sklonenou hlavou a nejaká dospelá autorita ho napomína. Akoby napomínanie znamenalo, že ja mám v rukách moc a ty nie. Nejako mi to nezapadá do kontextu bratskej lásky.

Už sa mi však viackrát stalo, že niektoré časti Svätého písma, ktorým nejako nerozumiem, mi objasnil preklad písma do iného jazyka. Idem sa teda pozrieť na anglickú verziu. Anglický text používa slovo „warn“ - upozorniť. Možno aj vy poznáte nápisy WARNING, ktoré sa používajú, ak ide o nebezpečenstvo života.

Tak toto je iná reč, upozorniť niekoho, keď mu hrozí nebezpečenstvo straty života, v našom prípade večného života. To už nejako indikuje, že na tej osobe mi záleží, že to nerobím preto, lebo sa cítim nadradený.

Nie z nadradenosti, ale z lásky

Upozorniť niekoho si vyžaduje aj odvahu a odvaha zas vyžaduje pokoru. Musím byť pokorný na to, aby som druhému ukázal, že mi na ňom záleží. A na druhej strane si neviem predstaviť človeka, ktorý by prijal od niekoho nejaké upozornenie, keby necítil, že je urobené z lásky, nie z nadradenosti.

No ešte stále mi nejde do hlavy, prečo mal Ježiš potrebu vydať jasné nariadenia ohľadom upozorňovania. Nemáme sa mať predsa radi? A keď mám niekoho rád, nemám bdieť nad jeho spásou?

Bohužiaľ, viac ako spása druhého je nám prednejšie vlastné pohodlie. Prečo riskovať, že ma niekto prestane mať v obľube, ak ho na niečo upozorním? Lepšie to prekryť kresťanskou „pseudoláskou“. Chceme predsa pokoj, nie? A nejaké to upozornenie predsa tú pokojnú hladinu rozčerí.

Chce to odvahu, vyjsť z masky nasladlého katolíka a povedať druhému pravdu. Stať sa „tým zlým“, možno zrazu vylúčeným a ohováraným. Ale pravda je len jedna. A naša odvaha či zbabelosť ju nezmení. A je lepšie byť ohováraný hrdina ako obľúbený pokrytec.

Mgr. Zuzana Liptáková
O.Z. Lepšie ja – poradenstvo, semináre, kurzy
www.lepsieja.sk
Foto: Peter Melicherčík

„Aké napomenutie vás sprevádza po celý život?“

- **Johanka:** „Správaj sa v živote tak, aby si sa aj ty, ani my nemuseli za teba hanbiť!“
- **Majka:** „Rob dobré skutky, nech ťa prikladný život a pokora sprevádzajú po celý život.“
- **Ria:** „Aby som pomáhala tým, čo to potrebujú, a išla v ústrety chudobným ľuďom a neodsudzovala.“
- **Julka:** „Nerob v živote druhým to, čo by sa tebe nepáčilo.“
- **Danka:** „Nikdy sa nevzdávaj! (Tak ma povzbudzoval otec.) Rob službu v rodine! (To si nesiem do života od maminy. Ona pomáhala rodine i iným ľuďom celý život.)“
- **Dominik:** „Celoživotný rodičovský príklad.“
- **Nikuška:** „Keď si neviem rady s nejakým problémom, treba sa riadiť srdcom a pri riešení nebyť tvrdá voči ľuďom!“
- **Anna:** „Odovzdať všetko Pánovi a viac do toho nezasahovať.“
- **Eva:** „Priznať sa k pravde, aj keď sme niečo pokazili.“
- **Iveta:** „Napomenutie od ocka, aby som vždy pamätala v modlitbe od rána nielen na seba, ale i na svojich blížnych. A od maminy, aby som bola čestná, dobrá a spravodlivá.“
- **Sebastián:** „Učili ma, ako sa správať a rodičia mi stále dávajú dobrý príklad.“
- **Milka:** „Všade choď za dobrom.“
- **Anička:** „Naučila som sa modliť pri každej práci. Mama priadla a my sme sa modlili. To bolo moje napomenutie.“
- **Alenka:** „Na stretnutia príď vždy načas!“
- **Petra:** „Napomenutia neboli. Riadim sa v daných situáciách intuíciou.“
- **Anika:** „Ak si niečo zoberieš na seba, že urobíš nejaký skutok, vykonaj ho sama a nepoveruj iných.“
- **Paľo:** „Posielali ma do kostola. A aby som sa v živote držal Pána Boha a nie maminy.“
- **Žofka:** „Pri zoznámení s novým človekom mám urobiť srdečný stisk ruky a pozerať sa mu do očí.“
- **Aneta:** „Klamstvu a nenávisti sa vyhýbaj a žehnaj človeka, čo tak robí, odpusť mu, modli sa zaňho, vyhni sa mu!“
- **Gizka:** „Napomenutie od otca: Deň každý prijmi vďačne, ktorý ti Boh dá, veď na svete nie sme večne, život je veľký dar!“
- **Alžbetka:** „Napomenutie od rodičov: Len tri slová v srdci maj, miluj, trp a odpúšťaj!“

Pripravili: Anna Gálová

Kritiku som odmietal

Dostal som od Boha veľa talentov. Už ako malý chlapec som hrával futbal a vynikal som v škole. Dával som množstvo gólov na tréningoch aj zápasoch, bol som rýchlejší a silnejší ako spoluhráči a hodiny matematiky boli miestami nuda. Pamätám si na písomky už od základnej školy. Vyriešené príklady som odovzdával približne v čase, keď si zvyšok triedy ešte čítal zadanie.

Postupom času som za svoje talenty prestal Bohu ďakovať, až som akosi podľahol ilúzii, že všetko robím bezchybne. Tešila ma chvála a pozitívne slová na moju adresu. Keď som však pochybil, napomínanie som vnímal veľmi negatívne.

„Poslúchaj radu a prijmi napomenutie, aby si bol napokon múdry.“ (Prís 19, 20) Napomínali ma učitelia, rodičia doma, kňazi pri spovedi a poukazovali na moje chyby. Vôbec som nebol otvorený takejto kritike a napomínaniu. Myslel som, že už

som dosť múdry, avšak od múdrosti mám ako vyštudovaný matematik aj kresťan stále veľmi ďaleko. Ktokoľvek ma karhal, mával som tendenciu uraziť sa. Moje chyby? Ty sa pozri na svoje! Ak som pokazil v zápase akciu a hnevali sa na mňa tréneri či spoluhráči, prešiel som voči nim do útoku. Vykričal som im pre zmenu ich nedostatky viac a bolestivejšie než oni mne.

„Kto zavrhuje napomenutia, pohŕda vlastným životom, kto si všíma karhanie, zmúdrie.“ (Prís 15, 32)
Tým, že som nevedel prijať napomenutie, som plodil zlo medzi spoluhráčmi, spolužiakmi, sám v sebe a hlavne vo vzťahu k Bohu. Kto je bez viny, nech prvý hodí kameňom. No ak sa mne dostalo zopár kameňov veľkých ako dlaň, neváhal som hádzať balvany.
Ako som si mohol myslieť, že to ľudia príjmu, keď som toho nebol v menšej verzii schopný ja sám? Kritiku som vnímal zle, odmietal som ju a pravdepodobne aj ty. Možno sa v týchto riadkoch nájdeš a stretol si sa s tým, že napomínanie bolo skôr v záujme uraziť, vysmiať, ponížiť. Viem to, pretože som to robil aj ja. Stratil som tak veľa priateľov, no ty nemusíš.

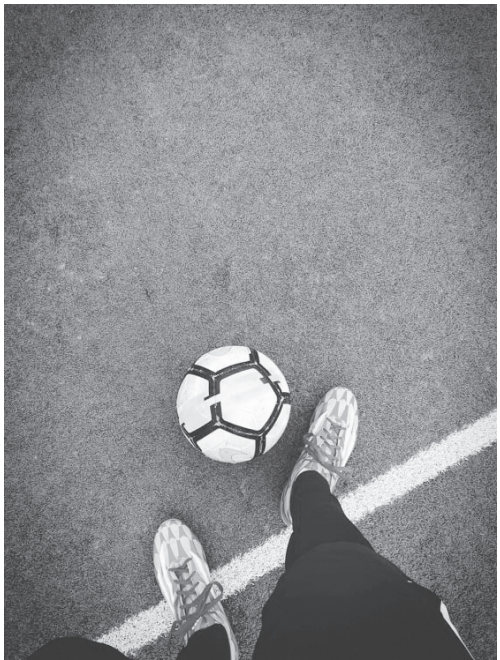

„Prísna kázeň patrí tomu, kto opúšťa chodník a ten, čo nenávidí karhanie, zomrie.“ (Prís 15, 10)
Dodnes mi občas nie je ľahké byť napomínaný, no viem, že od mojich priateľov a rodiny je to pomoc. Preto je dobré, ak nám s napomínaním pomôže možno najprv jeden pre nás veľmi dôležitý človek. Ja som sa túto pomoc naučil prijímať od kňazov na spovedi. S odložením pýchy nabok som pokorne začal vyznávať svoje nedostatky, previnenia a následne som sa naučil prijímať napomenutia od Boha ústami kňaza.
Dnes sa napomíname s mojou najlepšou kamarátkou zo spoločenstva. Kým sme sa ozaj do hĺbky spoznali, nebolo to ľahké, neraz sme sa pohádali, ale s tým treba počítať. Teraz viem, že ak zídem z cesty, ona ma s najlepším úmyslom napomenie. Napomínaním formou Písma, slov kňazov nielen pri spovedi, rodičov a priateľov nám Boh všetkým podáva pomocnú ruku. Vzájomne si tak s týmito ľuďmi pomôžeme vstať a kráčať v ústrety Pána naďalej. „Hľaďte, bratia, aby nikto z vás nemal zlé a neveriace srdce a neopadol od živého Boha! Ale napomínajte sa navzájom deň čo deň, dokiaľ sa hovorí: dnes aby nikoho z vás nezatvrdilo mámenie hriechu.“ (Židom 3, 12 - 13)

„Kto karhá človeka, nájde napokon viac vďačnosti ako ten, kto sa mu zalieča jazykom.“ (Prís 28, 23)
Aj ty si môžeš s niekým vybudovať puto natoľko, že kresťanské napomínanie bude medzi vami prirodzené a vítané. Tak ako moja najlepšia kamarátka a ja, aj ty v tom začneš vidieť vzájomnú pomoc. Ako bratom a sestrám sa nám bude vďaka napomínaniu kráčať do nebeského kráľovstva ľahšie a krajšie. Spolu.

Michal

(Citáty pochádzajú z evanjelického prekladu Svätého písma.)

Cestami milosrdenstva

Srdcom ľúbiť, rukami slúžiť (Matka Tereza)

Recenzia knihy zostavenej Brianom Kolodiejchukom MC

Kniha s príťažlivým obalom, na ktorej je tvár usmiatej starej ženy s mladistvým jasom a odhodlaním v očiach. Tvár ženy zahalená „troma bielo-modrými pásikmi“ a jej sviatok si v liturgickom kalendári pripomenieme 5. septembra. Ale viac ako obal presvedčí čitateľa o kvalite knihy jej obsah, ktorý zvestuje, že milosrdný Boh existuje. Prichádza v skutkoch lásky ľudí, ktorí sú jeho svedectvom, trpezlivým, dobrotivým, bez závisti, pýchy, mysliac len na dobro druhého. Ako sv. Matka Tereza.

Knihy o svätých podnecujú k nasledovaniu. Kniha o sv. Matke Tereze viac ako ktorákoľvek iná. Má totiž dve veľké výhody. Svätica žila v „našich časoch“ a väčšina z nás si ju pamätá ako osobnosť svetových dejín 2. polovice 20. storočia, nositeľku Nobelovej ceny za mier. Pri jej preberaní povedala okrem iného aj tieto slová: „Nie som tej ceny hodná. Popravde, ani o ňu nestojím. Jej udelením však nórsky ľud pripustil existenciu chudobných ľudí. Prichádzam len a len kvôli nim.“

Druhou výhodou knižného titulu je autentickosť svedectiev zo života Matky Terezy zoskupených do štrnástich skutkov telesného a duchovného milosrdenstva. V každej zo štrnástich kapitol nájdeme stručný úvod s vysvetlením, ako Matka Tereza daný skutok milosrdenstva (napr. hladných sýtiť) vnímala. Potom nasledujú citáty svätice z jej písomností spojené s opisovaným skutkom milosrdenstva. Napokon sú zastúpené svedectvá najbližších spolupracovníkov Matky Terezy. Čitateľ určite ocení štruktúru knihy, vďaka ktorej by sa dala nazvať „príručkou milosrdenstva“, ale aj členenie textu na krátke úryvky, ku ktorým je možné sa i neskôr vrátiť. Nech vás úryvky z tejto knihy povzbudia a inšpirujú!

Text: Elena Blašková
Obrázok: www.martinus .sk

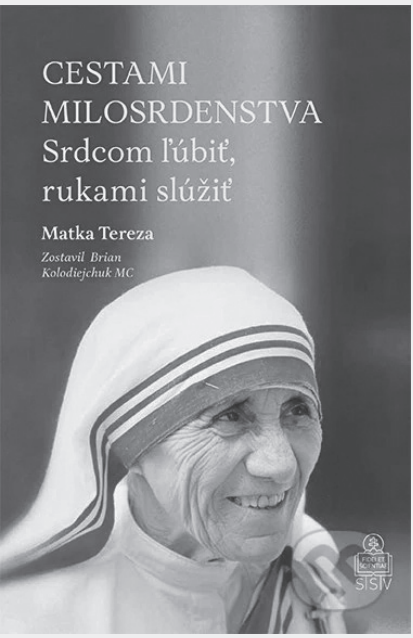

„Bolesť od hladu je príšerná a práve vtedy musíme zakročiť, ja i ty, musíme druhým dávať, až kým bolesť nezasiahne aj nás. Dávajte, až to bude bolieť. Keď sa rozdávame, šírime tým činorodú lásku Boha. Hladní netúžia len po chlebe, ale aj po láske.“

„Domy máme po celej Európe, po celých Spojených štátoch a aj inde, kde je chleba nadostač, ale ľudia tam trpia ohromným hladom po láske, majú pocit, že ich nikto nechce, nemiluje, odvracia sa od nich a odmieta ich, zabúda na nich. Na svete sú ľudia, ktorí už zabudli, čo je to obyčajný ľudský úsmev či dotyk. Považujem to za obrovskú chudobu tohto sveta.“

„Život je život; a najkrajší dar od Boha ľudskej rodine, národu a celému svetu je dieťa...Keby vás vaši rodičia nechceli, neboli by ste tu. Keby ma moja mama nechcela, Matka Tereza by neexistovala.“

I búrlivé roky sme prežívali radostne

Spomienky sestry Miriam Petrášovej FDC na Akciu „R“

Rok 1950 sa do cirkevných dejín Slovenska zapísal viacerými ťažkými udalosťami. Jednou z nich bola nepochybne i Akcia „R“, ktorej 70. výročie sme si pripomenuli 29. augusta. Jej súčasťou bolo obsadenie ženských kláštorov a internovanie 1962 slovenských rehoľníčok. Patrila medzi ne aj rehoľná sestra Miriam Petrášová FDC (1922 – 2014) pôvodom z Prievidze – Necpál. Ponúkame vám časť jej spomienok na tieto chvíle, ktoré boli zaznamenané v knihe Svedkyne viery a vernosti.

Asi 20. apríla v noci vyviezli z Malaciek rehoľu františkánov. Malacky susedia s Veľkými Levármi, takže táto správa sa veľmi rýchlo dostala aj sem. Začiatkom júna som mala v škôlke inšpekciu z Bratislavy a približne o týždeň som dostala kvalifikačnú známku „veľmi dobré“. Ale už 25. júna som mala v rukách prepúšťací dekrét z učiteľstva. Bolo tam uvedené, že v záujme socialistickej výchovy mládeže je moje prepustenie zo školskej služby nevyhnutné.

Zbytočné prehováranie

Niekedy v auguste ochoreli sestra predstavená i sestra Augustína na týfus. Ležali v štátnej nemocnici v Bratislave. 29. augusta o 8:30 prišiel sanitkár, že má cestu do Bratislavy, či sa nechceme zviezť do nemocnice navštíviť sestričky. Využili sme túto ponuku. Ale počas návštevy som prežívala zvláštny pocit, stále ma ťahalo domov.

Po návrate mi na moje veľké prekvapenie bránu otvoril nejaký pán z ministerstva.

„Odkedy máme nového vrátnika?“ spýtala som sa, ale odpoveď som nedostala.

„Vy ste sestra Petrášová?“

„Áno.“

Vzal ma hneď do hosťovskej miestnosti, kde boli ešte dvaja páni. Jeden sedel za písacím strojom, druhý išiel hneď ku mne. Začali ma nahovárať, aby som tu zostala a nešla s ostatnými sestrami, že Levárčania si ma tu prajú, že nemusím nič zvláštne robiť, iba si rúcho vymeniť za civilný odev, že hneď mi vystavia dekrét a budem inšpektorkou MŠ. Povedala som, že už som dekrét dostala a že zo školskej služby som prepustená. Auto, kostýmy mi sľubovali, ale ja som trvala stále na svojom: aby ma pustili, že sa idem pobaliť.

Ivanka pri Nitre

Pred kláštor prišiel autobus s milicionármi. Ľudia sa hneď zbiehali, nariekali, ale nedalo sa nič robiť. My sme nasadli a začali sme spievať pieseň Mária, ochrana. Vyložili nás v Ivanke pri Nitre, v kláštore Misijných sestier. Boli sme ubytované v bočných chalúpkach, kde boli myši, ktoré nám ani v noci nedali pokoj. Hocikedy nám prebehli po tvári alebo sa usalašili pod vankúšom.

Asi mesiac nám vozili z konopárne špagáty. Na ich konce sme navliekali také malé farbisté doštičky. Používali sa potom na viazanie snopov v žatve. V októbri nás každé ráno vozili traktormi na majer Hrúšťov asi 30 km za Nitrou a tam sme vyberali repu. Pracovali tam s nami aj väzni z nitrianskej väznice. V zime nám ako prácu vozili z Piešťan šitie – spodnú bielizeň pre väzňov.

10. októbra 1951 prišlo osobné auto z Nitry a odviezlo Matku provinciálnu Alexandrínu do Nitry. Boli sme z toho dosť vyplašené. Popoludní okolo 16:00 – 17:00 ju priviezlo späť. Ona nás hneď zavolala a povedala: „Sestričky, hneď sa pobaľte, ideme do Čiech. Okolo 20:00 prídu nákladné autá a autobusy, tak aby sme boli dovtedy hotové.“

Sestra Miriam Petrášová FDC

Pôsobenie sestry Miram v škôlke vo Veľkých Levároch

Poříčí u Trutnova

Nepamätám si, že by niektorá z nás bola protestovala. Každá z nás sa šla podľa rozkazu pobaliť. Prijali sme sviatostného Spasiteľa, rozlúčili sme sa s chorými sestričkami a nasadli sme do autobusov spolu s milicionármi. Na malé lístočky sme si popísali: „Vezú nás do Čiech.“ A keď sme šli cez nejakú obec, nenápadne sme ich tam púšťali.

Pred polnocou 12. októbra 1951 sme dorazili na určené miesto do Poříčí u Trutnova. Rozdelili nás na dve skupiny. Jedna skupina bývala na Hrádku, druhá v internáte, v ktorom boli pred nami ubytovaní Rómovia. Kľučky tam boli polámané, parkety vytrhané, lebo nimi kúrili. Do práce nám zaobstarali pracovné plášte, šatky na hlavu a dreváky na nohy. Aké však bolo prekvapenie zamestnancov, keď sme nastúpili v rehoľných šatách a závojoch! Na ne sme si navliekli pracovné plášte a na závoje sme si dali šatky.

Pracovali sme v Texlene na tri zmeny na rôznych úsekoch: v dielni, suchoprádelni, v mokrej sále, na motárni i v kancelárii. Zo začiatku tam na nás ľudia pozerali všelijako, ako na „darmožráčov“, pretože sa tam už o nás vopred robila propaganda. Po čase svoj názor zmenili.

Počas cirkevných sviatkov sme nepracovali. Za každý takýto deň sme mali strhnuté prémie a jeden deň z dovolenky. Stravovali sme sa v závodnej kuchyni spolu s ostatnými. Zo začiatku bývalo v piatok aj mäso, ale keď vedúci stravovne zbadal, že my mäso v piatok nejeme, dával na tento deň múčne jedlá. Modlili sme sa spoločne, sv. omše sme mávali večer v kostole. Hoci predtým bývali kostoly skoro prázdne, po našom príchode sa začali zapĺňať.

Neskôr nás porozdeľovali na práce do domovov dôchodcov, k starým ľuďom a do ústavov pre mentálne postihnuté deti. Za Dubčekovej éry boli viaceré sestry preložené z Čiech na Slovensko a účinkovali ako katechétky v školách a na farách.

Tieto búrlivé roky sme prežívali radostne ako apoštoli, keď boli vedení pred súd a trpeli za Pána Ježiša. Nepamätám si, že by niektorá z nás bola rozladená či mrzutá. Bola to pre nás milosť – môcť dosvedčiť našu vernosť.

(Redakčne upravené, krátené.)

Boh Syn nám ukazuje cestu

Moji žiaci sa často pýtajú, prečo Boh Otec poslal Syna, aby za nás trpel. Veď predsa rodič to robí opačne - on chce trpieť namiesto svojho dieťaťa. Keby však prišiel Otec, vnímali by sme ho ako majestátneho kráľa a Pána vesmíru a mohli by sme pri ňom cítiť len ako vďační otroci.

My sme potrebovali Syna, aby sme videli a naučili sa, čo znamená byť synom a dcérou Boha v praktickom živote a mohli ísť v jeho šľapajach. No nemýľme sa, Otcove ruky sú rovnako prebodnuté ako Ježišove, veď Trojica robí všetko spolu.

Syn nám ukazuje cestu

Ježiš nás naozaj miloval a chcel nás vykúpiť, ale najväčší dôvod jeho súhlasu bola láska k Otcovi - bol poslušný až na smrť, lebo miloval Otca. Ježiš tak miluje Otca, že urobí pre Neho všetko. Toto je prvá a najdôležitejšia lekcia. Milovať Boha tak, že kvôli Nemu urobíme všetko, čo povie.

Ježiš urobil mnoho zázrakov, aby sme pochopili, že Boh sa neprestajne o nás stará a pomáha nám v ťažkostiach. Ukázal nám, ako sa máme modliť, vyhľadávať Jeho prítomnosť a aj to, že sme do krajnosti milovaní a chcení.

Učí nás, čo znamená byť synom/dcérou, ako sa máme na Otca spoliehať a každodenne mu dôverovať - a to aj v najväčších okamihoch utrpenia či pokušenia. On tiež zakúsil na kríži pocit opustenosti od Boha. Vie, aké to je a naučil nás, čo máme vtedy robiť.

V Evanjeliách nám oznamuje, že Boh nás prijal za synov a dcéry. To znamená, že nič menej nesmieme brať ani inak o sebe zmýšľať. Nie sme otroci ani žobráci, aby sme prežívali svoj život v živorení a v nezmyselnom údele. Každé žobrácke zmýšľanie o sebe privodzuje strach, úzkosti a hľadanie šťastia vo všelijakých „odpadkoch“, z ktorých nám je akurát tak zle.

Ježiš ako milovaný a milujúci Syn je plný ohromujúcej radosti a sebaistoty a dáva nám odvahu čerpať silu a lásku od Boha, starať sa o Jeho kráľovstvo na zemi, niesť svoje kríže s vedomím, že On zariadi vzkriesenie, že osuší naše slzy a na konci otvorí nebeskú bránu pre nás a budeme celú večnosť čerpať Jeho bezpodmienečnú a hlbokú lásku.

Príbeh o žobráckej palici

Istý kráľ mal jediného syna a svojho nástupcu, ale ten sa akosi nepodaril. Namiesto starostlivosti o kráľovstvo sa len zabával na plesoch, poľovačkách a rozhadzoval veľké peniaze na svoju zábavu. Bol lenivý a čo bolo najhoršie, aj krutý a neľútostný voči svojim poddaným.

A tak sa kráľ rozhodol, že ho pošle do sveta, aby sa naučil pokore, pracovitosti a dobrote. Dal mu malú čiastku peňazí na obživu a palicu z čistého zlata, aby mu pripomínala jeho identitu syna, kráľa a budúceho panovníka a o ktorú sa mohol aj oprieť.

Syn, pravdaže, peniaze rýchlo minul, a keďže bol lenivý, skončil ako žobrák. Postupne mu narástla brada, potrhali sa mu šaty a on viedol život bez radosti a zmyslu. Jeho zlatá palica sa zašpinila tak, že vyzerala ako obyčajná.

Prešli roky a Otcovi bolo tak smutno, že poslal svojho sluhu, aby pohľadal jeho syna a zistil, či je súci na trón a priviedol ho domov. Keď sluha našiel princa, veľmi sa potešil. Pripomenul mu, kto je a pozval ho domov k Otcovi.

Lenže princ zabudol na svoj pôvod a pomyslel si, že si z neho strieľa. Neveril sluhovi a ani tomu, že špinavá palica, ktorú držal v ruke, je pod povrchom z pravého zlata. Zostal žobrákom, mysliac si o sebe, že je žobrák a do smrti žil ako žobrák, nadávajúc na svoj údel.

Smutný príbeh o človeku, ktorý však nesie v sebe hlboké posolstvo.

Milovaný syn / dcéra
Boh je, ktorý je - a ja som ten, kto som: milovaným syn/dcéra. Zlé sily a bolesti tohto sveta sa nám snažia nahovoriť, že Boh sa nestará. Ale Ježiš nám prišiel ukázať a potvrdiť, že nie sme siroty ani žobráci, ale zjavuje nám, aký Otec na nebesiach v skutočnosti je.
Vyčistime si teda svoju žobrácku palicu a dajme zažiariť pravému zlatu v našej duši. Vráťme sa k nášmu príbehu a pýtajme sa, čo má kráľov syn spoločné s nami. Zistíme, že veľa. Sme Božie deti a často na to zabúdame. Kráľovská hodnosť – palica sa nám často zašpiní a sčernie. Ale Boh – Otec poslal svojho Syna – Ježiša, aby nás našiel a pripomenul nám našu kráľovskú hodnosť, o ktorú sa môžeme v živote a v pokore opierať.
Bieda tohto sveta nás nesmie zhltnúť a zanechať depresívnych, lebo - našťastie - tento svet neleží len na našich pleciach, ale aj na Božích. A Boh si s tým poradí. A dúfa, že s Ním budeme spolupracovať tak ako Jeho Syn, keď žil medzi nami. Nechajme sa teda Ježišom nájsť a uverme mu všetko, čo nám hovorí a čo nás učí.

Na záver ponúkam slová sv. Jána z Kríža – učiteľa Cirkvi:

„Keď som syn/dcéra a Boh je mojím Otcom, tak:
Moje sú nebesá a moji sú anjeli.
Zem a všetko, čo je na nej, je moje.
Moja je Matka Božia a môj je Boh.“

V podobenstve o márnotratnom synovi nám Ježiš potvrdzuje tieto slová Otca k nám: „Syn môj/dcéra moja/ ty si stále so mnou a všetko, čo ja mám, je tvoje.“

Eva Duffková FDC

Blahoželanie a spomienka

Života vody búrne sú, roky mladosti časom odnesú. No my Ti, drahá Františka, z lásky pohladiť chceme tvoje biele vlásky. 22. septembra sa naša susedka a priateľka **Františka Hrubšová** z Necpál dožíva neuveriteľných 97 rokov. Francka naša, ešte veľa Božieho požehnania vyprosujú pre Teba u nášho Pána susedia Božka a Jožko a opatrovateľka Helenka.
Zároveň si spomíname na Tvojho manžela Ondreja, ktorý nás opustil pred 5 rokmi.

Spomienka

Z tváre ti žiarila láska a dobrota, budeš nám chýbať do konca života.

Dňa 26. septembra 2020 uplynie päť smutných rokov odvtedy, čo nás navždy opustila naša milovaná manželka, maminka, babka, pani **Libuše Lagínová**.
S láskou spomína manžel, deti, vnúčence, švagriné, synovci a netere.
Svätá omša za zosnulú bude odslúžená v stredu 24. septembra 2020 o 16:30 hod. vo farskom Kostole svätého Bartolomeja v Prievidzi.

Nebál sa napomínať

Blahoslavený Vilmos Apor

V časoch, keď iní mlčali, on si servítku pred ústa nedával. „Kto odmieta prvý príkaz kresťanstva a vyhlasuje, že sú tu ľudia, skupiny a rasy, ktoré môžu byť nenávidené a prenasledované, kto predpokladá, že ľudia ako černosi či Židia môžu byť týraní, musí byť považovaný za pohana, hoci by sa aj vydával za kresťana," povedal biskup Vilmos Apor otvorene v časoch, keď bol Hitler na vrchole svojej moci. A nezostal len pri slovách.

Vilmos Apor sa narodil 29. februára 1892 v Segesvári v uhorskej šľachtickej rodine. Bol šiestym z ôsmich detí v katolíckej rodine, ktorá čoskoro – kvôli zdravotným komplikáciám s cukrovkou - stratila otca. Hoci vdova to po smrti svojho manžela nemala ľahké, snažila sa deťom zabezpečiť dobré vzdelanie.

Pomoc ženám a núdznym

Vilmos študoval na jezuitskom gymnáziu v Nagyvárade. Mal rád históriu i latinčinu, dobre hral tenis a plával. Keď sa neskôr rozhodol pre kňazské povolanie, chcel zostať študovať v tomto meste. Biskup ho však – vidiac jeho nadanie – poslal na jezuitskú univerzitu do Innsbrucku. Vilmos tu získal doktorát z teológie. Po ukončení štúdií sa vrátil do svojej diecézy a 24. augusta 1915 bol v katedrále v Nagyvaráde vysvätený za kňaza.

Začínal ako zástupca farára v Guyle. V roku 1916 tu otvoril úrad na ochranu žien, na pomoc ktorým zameral aj veľkú časť svojej pastoračnej činnosti. V roku 1917 bol poslaný na taliansky front ako vojenský duchovný. Hoci si svoje povinnosti plnil poctivo, vo vojne nevidel zmysel a pri najbližšej možnej príležitosti armádu opustil.

Chvíľu pôsobil ako prefekt v seminári a následne sa stal farárom v Guyle. V tejto farnosti žilo veľa pravoslávnych, protestantov i niekoľko mohamedánov. Vilmos však s nimi vychádzal veľmi dobre. Ak niekto potreboval pomoc, nehľadel na to, aké je jeho vierovyznanie. Pomoc núdznym bola preňho prvoradá.

Kritizovanie vlády

Po skončení prvej svetovej vojny pripadla Gyula do novovytvoreného Maďarska. Krajina sa ešte len formovala, bola zničená vojnou i vnútornými spormi. Mier netrval ani dvadsať rokov a Maďarsko bolo opäť vo vojne – ako spojenec hitlerovského Nemecka.

Vilmos Apor bol v roku 1941 pápežom Piom XII. vymenovaný za biskupa v Győri. Za svoje biskupské motto si vybral slová: „Kríž posilňuje slabých a mierni silných." Hneď sa stal známym vďaka svojej veľkej oddanosti chudobným i snahe riešiť otázky sociálnej spravodlivosti.

Keď boli v Maďarsku zavedené protižidovské zákony, odsúdil konanie vlády a verejne ho kritizoval. Vo svojich kázňach a pastierskych listoch zavrhoval všetky prejavy nespravodlivosti a prenasledovania. „Každý, kto schvaľuje týranie ľudí, alebo sa na ňom podieľa, pácha ťažký hriech," povedal v kázni na Bielu sobotu v roku 1944. Bol oponentom nielen nacizmu, ale aj komunizmu.

Obrana

Biskupská pomoc Vilmosa Almora bola aj materiálna. Keď sa front blížil ku Győru,

dal svoju rezidenciu k dispozícii utečencom a sám si nechal len jednu malú izbu. Osudným sa mu stal Veľký piatok v roku 1945. Do jeho rezidencie vtedy vtrhla skupina opitých sovietskych vojakov a násilne chcela odviesť niekoľko mladých žien do svojich kasární. Biskup, ktorý sa ich zastal, sa s nimi dostal do sporu a bol výstrelmi smrteľne zranený.
Vojaci zdesene ušli a biskup bol prevezený do nemocnice. Prevoz však trval dlho a hoci sa spočiatku zdalo, že operácia bola úspešná, 2. apríla 1945 z dôvodu infekcie biskup Almor zomrel. Pred smrťou sa ešte dozvedel, že vojaci odišli a ženy znásilneniu unikli. Povedal na to: „Ďakujem Bohu, že prijal moju obeť.“

Pápež Ján Pavol II. blahorečil biskupa Almora v roku 1997. Jeho osobnosť vyzdvihol týmito slovami: „Bol farárom úbožiakov a túto službu konal aj ako biskup v ponurých rokoch druhej svetovej vojny, keď sa stal štedrým dobrodincom tých, ktorí to potrebovali, a obrancom prenasledovaných. Nebál sa pozdvihnúť hlas, aby v mene evanjeliových zásad pranieroval nespravodlivosť a násilie namierené proti etnickým menšinám, najmä proti židovskému spoločenstvu. Nech je povzbudením pre veriacich, aby dokázali bez váhania kráčať vo vlastnom živote za Kristom.“

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podľejski: Soľ zeme a svetlo sveta 4; www.cs.wikiquote.org; www.anastpaul.com
Foto:www.reddit.com

Blahoželanie

Dňa 5. septembra sa životného jubilea 50 rokov dožíva páter provinciál Rehole piaristov na Slovensku **Juraj Ďurnek SchP.**
Dňa 18. septembra oslavuje svoje 50. narodeniny aj duchovný správca Nemocnice s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach **Gerhard Glazer-Opitz.**

Obom kňazom vyprosujeme do ďalších dní veľa Božích milostí!

Veriaci z Prievidze

Ahojte, kamaráti!

Tak a je po prázdninách! Hmmm... Ale to vôbec nevadí, však? Veď už sme boli dlho doma. A vy ste sa isto tešili na svoje triedy, spolužiakov, aj na pani učiteľky, pánov učiteľov. Oni sa na vás isto tešili. Zas sa niečo nové naučíte a verím, že bude aj zábava.

V septembri okrem toho, že vítame nový školský rok, oslavujeme aj narodenie Panny Márie (8.9.) a aj Sedembolestnú Pannu Máriu, ktorú si uctievame ako patrónku Slovenska (15.9.) ,,Trpiaci Kristus na kríži a pod ním bolestná Matka – to je obraz, ktorý visí nad dejinami slovenského národa. Platilo to v minulosti a platí to aj dnes," povedal - sv. Ján Pavol II.
Naši predkovia už odpradávna mali v úcte Máriine bolesti a utiekali sa k nej vo svojich súženiach. Preto obraz Panny Márie trpiacej pod Ježišovým krížom bol pre Slovákov vždy útechou a posilou. Nezabudnime sa aj my pripraviť na tento sviatok a pripomeňme si sedem bolestí Panny Márie....

PS: Nezabudnite Panne Márii 8. septembra darovať na jej narodeniny nejaký darček, istotne sa veľmi poteší... Môže ním byť napríklad modlitba Zdravas Mária alebo dobrý skutok z lásky, alebo jej môžete zaspievať... Nech vás ochraňuje a oroduje za vás u Nebeského Ocka, aby sa vám darilo počas celého nového školského roka!

S láskou vaša Evka

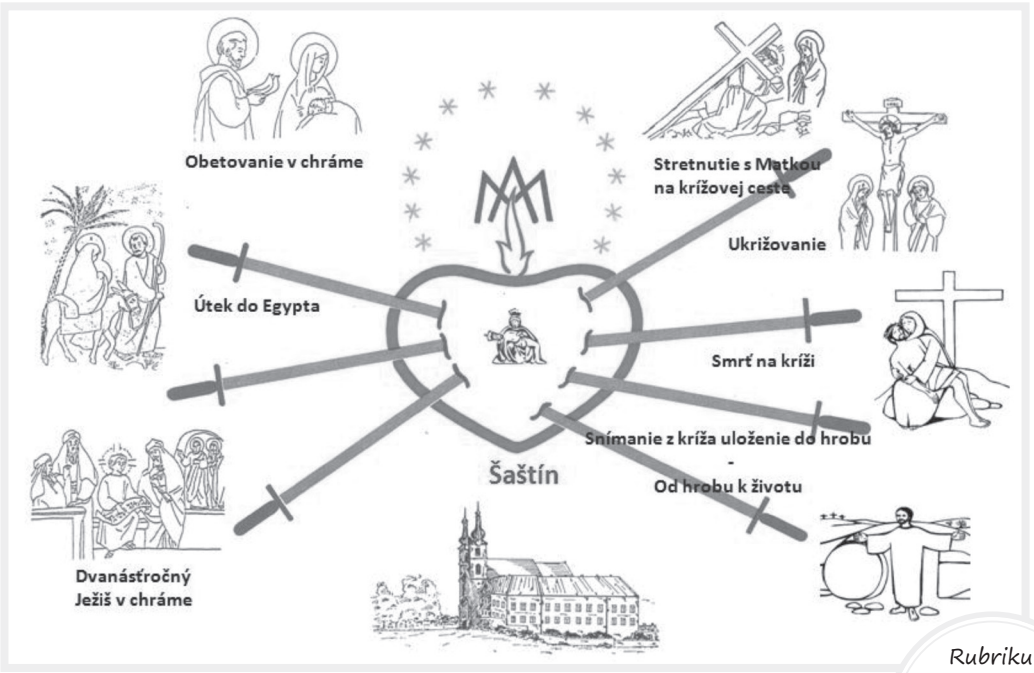

Rubriku pre deti pripravila Eva Trepáčová

K R Í Ž O V K A

Tento mesiac si môžete zasúťažiť o hudobné CD jedno.tu zostavené pod vedením Daše Voskárovej a Ľuboša Žabenského. V tajničke krížovky nájdete dokončenie verša „Prosím, tiahni ma bližšie, ...“ z piesne Hory prenášať. Ak pošlete správne dokončený citát na e-mailovú adresu bartolomejpd@gmail.com do 21. septembra 2020, budete zaradení do žrebovania o toto CD, jedinečné silou spolupráce mnohých mladých umelcov a zdieľaním ich viery (bližšie info získate na www.jednotu.com).

Pomôcky: eke, lerne, carpe, Rh, Nak	2. časť tajničky	Druh tovaru cudzím slovom	Učiť sa v 1. osobe j. č. po nemecky	Irish Tyre Industry Association	Nezmenší kresaním	Adagissimo, Ian, Askont, signatár, Markoman	1. časť tajničky	Spojka	Člen staroger-mánskeho kmeňa	Stroj, ktorý samočinne vykonáva prácu	Prenosné textilné obydlie	Účet v banke
Hlavné mesto Estónska						Miesto obrátenia sv. Pavla / Tu máš						
Kužeľovitá súčasť stroja na pradenie								Dopravný prostriedok / Hudobné slávnosti				
Obtri sa, ošuchni sa							Dýchacia rúra, hrdlo / Veľmi voľne (v hudbe)					
Inak po česky						Predajca nábytku / Spojka záporných viet						
Dodať, doplniť po anglicky				Usporiadanie za sebou / Rímska číslica 100				Iniciály speváka Ondreja Malachovského			Predložka (4. a 6. pád) / Vytrhnutá nitka	
Existuje			Peňažná hodnota tovaru					Výlučok ušných žliaz / Obec v Maďarsku				Robia rachot
	Rímska číslica 50 / Vzdychá, bedáka		Hlava, lebka (zastar.)	Zmluvná strana / Hudobný nástroj								
Otec / kňaz (skr.)		Plače, žiali / Využi, ži naplno (lat.)				Škótske muž. meno / Pichol				Tamtým smerom / Chlpy na hlave		
Vedome túžil (po niečom)					Bratislavský samo-správny kraj / Tón (znak)				Kopec, horná časť / Priestor pri dome			
Lacná klobása								Nie krátko / Anglický jazyk (skr.)				
Jednotka plochy (100 m^2)			Často vodí (za ruku) / Krvný typ								Značka teploty / Tatra banka	
	3. časť tajničky											
Nevydávalo zvuk (z hudobného nástroja)								Vodný živočích				

Tajnička krížovky z minulého čísla znie: „..., čomu alebo komu človek verí.“
Výhercom knihy sa stal Pavol Slovinský. Srdečne gratulujeme!

Súťaž pripravuje Mária Suríková

Farská kronika
od 1. augusta do 26. augusta 2020

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

Nela Babušíková
Daniel Živna
Marek Kúdela
Ricardo Kotlár
Michael Škopár
Matias Vranešević
Adam Drobec
Oliver Tárník
Viktória Smiešková
Johana Umbelino
Eliška Jurkovičová
Tomáš Kiripolský
Hanka Kiripolská
Martina Záňová
Karolína Kušnírová
Paula Višnovská
Zoja Korčoková
Agáta Sedláková
Luis Rybár
Rebeka Václavíková
Rebeka Majtényi

Manželstvo uzavreli:

Jan Živna – Zuzana Gettová
Einhard Answer Zorn – Ivona Mendelová
Marek Trnik – Barbara Rendeková
Jozef Dolog – Erika Dologová rod. Dökerešová
Ján Lauroško – Paulína Michalcová
Michal Hopko – Henrieta Nemcová

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Emília Hrdá, 80 r.
Augustín Majgot, 49 r.
Mária Reiterová, 95 r.
Berta Chalmovská, 63 r.
Ladislav Kosztolányi, 82 r.
Róbert Mjartan, 46 r.
Anton Žňava, 80 r.
Štefan Šagát, 88 r.
Jaroslav Vavro, 88 r.

BARTOLOMEJ
ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače: EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4, 971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,40 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Marek Sabol, Dominik Kučera, Jozef Durkot, Elena Cagáňová, Anna Gálová, Bernadetta Juríčková, Štefan Kollár, Zuzana Liptáková, Mária Melicherčíková, Dagmara Pavlove, Mária Pytlová, Katarína Šimkovičová, Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1 - Štefan Kollár
str. 2, 3 - archív animátorov tábora
str. 31 - Alžbeta Raabová
str. 32 - Štefan Kollár (púť), Mária Melicherčíková (deň otvorených dverí)

Tlač: PATRIA I., spol. s. r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciame.

Skautský tábor, táborisko pri Hornej Vsi, 2. - 16. augusta 2020

Púť k Nanebovzatej Panne Márii a Deň otvorených dverí na fare v Prievidzi, 15. - 16. augusta 2020